

Der er 1.600 klager, der afvises, og vi får ca. 5.000 klager om året. Jeg vil blot bare lige til almindelig orientering oplyse Folketinget om, at selv om vi har fået banket priserne ned for at behandle en klage i det offentlige system, så lægger vi ifølge det seneste, jeg har hørt i dag, omkring 3.500 kr. for at behandle en klage. Og det skal så sættes i forhold til det, det selvfølgelig også koster at klage. Men jeg vil bare sige, at det altså er skatteyderkroner, vi taler om på det her område.

Nu har jeg ikke hørt nogen kritikpunkter om, at overgrænsen forhøjes til 100.000 kr., så det går jeg ud fra at Folketinget mener er helt i orden.

Jeg ser frem til at diskutere de her elementer med Folketingets partier. Der har været bred opbakning til forslaget, og det siger jeg tak for.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 180:

Forslag til lov om ændring af lov om anvendelsen af De Europæiske Fællesskabers retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande. (Skærpe af eksportkontrollen med udførslen af produkter med både civil og militær anvendelse (dual use-produkter)).

Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen).

(Fremsat 12/3 2003).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Rikke Hvilshøj (V):

Det er måske et af de her lovforslag, hvor teksten ville have gavn af, at man i hvert fald også lige sagde, hvad der stod i parentes nedenunder,

for det, der står oppe på skærmen, siger ikke særlig meget.

Det, det handler om, er skærpe af eksportkontrol med udførelse af produkter med både civil og militær anvendelse, det som man kalder dual use-produkter.

Kl. 12.45

I dag er det sådan, at det er anklagemyndigheden, der skal bevise, at en eksportør har overtrådt eksportkontrolreglerne, og bevise, at det er sket forsætligt. Med lovforslaget her kriminaliserer vi det forhold, at en eksportør udviser grov uagtsomhed.

Som sagt handler det om de produkter, en eksportør sender ud over grænserne, og som måske bliver solgt til civilt brug – det er i hvert fald det, eksportørerne sælger det til – men også kan bruges i militære sammenhænge og i hænderne på de forkerte kan få meget kedelige konsekvenser. Det er ulovligt at eksportere til de formål, og eksportørerne får altså i fremtiden et større ansvar for at sikre sig, at de produkter, de eksporterer, ikke kommer i hænderne på de forkerte og bliver brugt til f.eks. terrorvirksomhed eller andet.

For at sikre, at erhvervslivet ikke får fuldstændig urimelige vilkår for overhovedet at kunne vurdere risikoen, er det en meget klar forudsætning – og det sker også – at der bliver etableret vejledninger og rådgivning til eksportørerne, så de kan foretage den nødvendige vurdering.

Forslaget er sådan set en opfølgning på regeringens terrorpakke. I Venstre mener vi, at det er en nødvendig ændring af den eksisterende lov, og vi kan derfor støtte lovforslaget, som det foreligger.

Ole Vagn Christensen (S):

Folketinget har tidligere debatteret spørgsmålet om eksport af våben, ligesom man har haft spørgsmålet på dagsordenen i Nordisk Råd. Der er bred politisk enighed blandt Folketingets partier om, at den danske våbenindustri skal overvåges, så der ikke sker eksport af militære komponenter til uønskede lande.

Socialdemokraterne er principielt tilhængere af stor åbenhed og kontrol med den danske eksport af produkter, som potentielt kan anvendes til militære formål. Nødvendigheden af denne politik understreges ikke mindst af den aktuelle krise i Irak og den fortsatte kamp mod terrorisme, som præger den sikkerhedspolitiske situation efter terrorangrebet i New York den 11. sep-

tember 2001. Vi har hele tiden bakket op om den restriktive politik, Danmark har haft på området, og som er koordineret med vore samarbejdspartnere i EU.

Generelt er der en meget grundig international kontrol med produktion og omsætning af våben og andre militære komponenter. Problemet rejser sig imidlertid, når det gælder de produkter, som kan anvendes til civile formål. Det er de produkter, som også går under betegnelsen dual use, der teoretisk kan anvendes til fremstilling og produktion af eksempelvis masseødelæggelsesvåben og missiler.

Regeringen lægger op til en stramning i loven angående produkter, der i dag ikke er optaget på EU's kontrolliste over produkter, som er omfattet af eksportkontrol. Det er set med vore øjne helt rimeligt at forlange, at danske virksomheder påtager sig et større ansvar. Hvis lovforslaget vedtages, og hvis et eksporteret produkt helt indlysende vil kunne anvendes til militære formål, skal den enkelte virksomhed slå hælene i, og gør den det ikke, gør den sig skyldig i grov uagtsomhed og kan straffes.

Det er ikke nok bare at sige, at man ikke vidste bedre, men naturligvis skal virksomhederne have en reel mulighed for at foretage en grundig vurdering af eksporten. Af samme grund er det fornuftigt, at forslaget lægger op til at styrke vejledning og rådgivning vedrørende produkter, som potentielt kan anvendes i militært øjemed.

Selv om det ikke fremgår af selve lovforslaget, går jeg ud fra, at regeringen har konkrete planer om at indføre en styrkelse af rådgiverfunktionen. Politisk er det vigtigt for os at slå fast, at der naturligvis er tale om, at det kun er de groft uagtsomme overtrædelser af eksportkontrolreglerne, som skal være strafbelagt. Under udvalgsbehandlingen vil vi selvfølgelig børe lidt mere i dette juridiske råderum.

Kl. 12.50

Danmark har i modsætning til mange andre lande en forholdsvis beskedne eksport af produkter, som knytter sig til våben eller militære formål, og det er svært at udtale sig om, hvor meget de danske virksomheder vil blive berørt af de foreslåede stramninger af loven.

Alt i alt kan Socialdemokraterne støtte intentionerne i lovforslaget. Under udvalgsarbejdet vil vi forholde os til de problemer, som kan tænkes at opstå, herunder de groft uagtsomme overtrædelser og selvfølgelig også hele spørgsmålet om rådgivning af virksomhederne, som ikke er

lovfastsat, men omtalt i nogle bemærkninger til lovforslaget.

Colette L. Brix (DF):

Dansk Folkeparti prioriterer den internationale sikkerhed meget højt og bakker op om regeringens antiterrorpolitik, som dette lovforslag ligger i forlængelse af. Vi bakker op om, at man gennem eksportkontrol forhindrer, at de såkaldte dual use-produkter falder i hænderne på personer eller stater, der kan bringe den internationale stabilitet og sikkerhed i fare.

Den såkaldte catch all-bestemmelse, som med dette forslag bliver harmoniseret med den frivillige artikel 4, stk. 5, i EU's forordning på området, vedrører netop produkter, som ikke er opført på EU's kontrolliste over dual use-produkter. Det er efter gældende praksis sådan, at anklagemyndigheden skal bevise, at en virksomhed, der eksporterer dual use-produkter uden at have søgt om tilladelse, har haft kendskab til, at der er tale om et dual use-produkt, altså at produktet kan bruges i missiler og masseødelæggelsesvåben.

Dansk Folkeparti er enig i, at denne bevisbyrde kan være meget tung at løfte for anklagemyndigheden, da en virksomhed har haft relativt nemt ved at gemme sig bag, at man ikke vidste bedre. Med forslaget vil man kriminalisere det forhold, at eksportørerne udviser grov uagtsomhed, det vil sige, at de burde have vidst, at der var tale om et produkt, der kan bruges i våben. Det kan Dansk Folkeparti godt bakke op.

Dansk Folkeparti støtter lovforslaget, og vi ser frem til det videre arbejde med det.

Lars Barfoed (KF):

Da den konservative ordfører, fru Carina Christensen, ikke kan være til stede, skal jeg her fremlægge Det Konservative Folkepartis synspunkter angående dette forslag:

Forslaget ligger i forlængelse af regeringens terrorpakke, og dets formål er en skærpelse af eksportkontrollen med udførslen af dual use-produkter, som jo i de forkerte hænder kan bruges til udvikling og produktion af bl.a. masseødelæggelsesvåben. Man kriminaliserer nu eksportører, der udviser grov uagtsomhed, dvs. burde have vidst, at deres produkter kunne anvendes og skulle anvendes i forbindelse med masseødelæggelsesvåben. Samtidig vil Erhvervs- og Boligstyrelsen dog øge eksportørernes adgang til information og rådgivning om kritiske produkter m.v.

Vi synes, det er et både fornuftigt og hensigtsmæssigt forslag, som vil være et bidrag til sikring af international sikkerhed og stabilitet, og Det Konservative Folkeparti kan støtte forslaget.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

I SF kan vi støtte forslaget om at skærpe eksportkontrollen med den del af dual use-produkterne, som ikke er opført på EU's kontrolliste. Vi synes, det er rigtigt og fornuftigt at foretage den ændring, regeringen lægger op til, og det er også en god idé, at man samtidig, som foreslået af regeringen, får mulighed for bedre rådgivning. Men det er jo klart, at det er virksomhederne, der hæfter for, om de har begået noget, der i retlig forstand kan betegnes som groft uagtsomt, på området.

Kim Sejr (RV):

Med den lange antimilitaristiske tradition, Det Radikale Venstre har haft, kan vi selvfølgelig gå ind for dette forslag. Våbenindustrien og hvad dertil hører skal altid holdes i stramme tøjler, og vi kan fuldt ud tilslutte os en skærpelse af eksportkontrollen med udførslen af produkter, der kan have en militær funktion, når de falder i hænderne på de forkerte.

Kl. 12.55

Lad mig lige fremkomme med en principiel betragtning vedrørende det, at de falder i de forkerte hænder. Problemet er jo, at hvad der i dag er de forkerte hænder, kunne for 10 år siden have været de rigtige hænder. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, at hvis vi havde haft en verdensomspændende lovgivning som den, der er udtrykt i lovforslaget her, hvor mange masseødelæggelsesvåben ville Saddam Hussein så have rådet over?

Lovforslaget er godt, og jeg håber, det også er udtryk for, at fremover vil regeringen i alt, hvad den foretager sig, holde et meget vågent og kritisk øje med alle de organer, der findes nationalt og internationalt, og sørge for at køre al våbenindustri i stramme tøjler.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

I Enhedslisten ønsker vi et totalt stop for eksport af våben fra Danmark, og derfor er vi selvfølgelig positive over for en skærpet kontrol af eksport af produkter, som kan bruges til både fredelige og militære formål.

Desværre er det jo sådan, at reglerne også kan misbruges til at stoppe eksport af vigtige produkter til fredelige formål i lande, som magthav-

verne i USA og Danmark for tiden ikke bryder sig om. Vi synes derfor, at det f.eks. kunne være nødvendigt at sikre, at FN får mulighed for at kontrollere anvendelsen af produkter, som kan bruges til begge formål. Et eksempel er f.eks. klor, som kan anvendes til at fremstille masseødelæggelsesvåben, men samtidig er et væsentligt stof, når det gælder om at sikre, at der er rent drikkevand. Det er bare ét eksempel på et stof, som er et dual use-produkt, og der mener vi, det kan være væsentligt at kigge på, om FN f.eks. kunne kontrollere, at når klor kommer til et af de lande, hvor man kan være bange for, at det falder i de forkerte hænder, bliver det udelukkende brugt til f.eks. at rense drikkevandsforsyningerne.

Så vil jeg sige, at jeg er lidt overrasket over forslaget påstand om, at der skulle være en særlig risiko for udvikling og opbygning af masseødelæggelsesvåben i Nordafrika og Mellemøsten. Det er jo rigtigt, at der opbygges sådanne lagre i visse lande i de områder, og der findes også eksempler på, at de bliver anvendt mod disse landes befolkninger. Iraks anvendelse af giftgas mod kurderne er bare ét eksempel på, at det har været tilfældet, så der er bestemt brug for indgreb over for det. Men det er altså stadig sådan, at det er i USA og i Rusland, der findes de allerstørste lagre af masseødelæggelsesvåben.

Aktuelt var det vel oplagt at få stoppet våbeneksporten til krigsførende lande effektivt, og derfor har Enhedslisten også foreslået at stoppe al våbeneksport til USA.

Enhedslisten ønsker et effektivt stop for eksport af våben for alle lande, men vi er ikke overbevist om, at dette forslag er det eneste og mest effektive og velegnede redskab til formålet. Vi vil selvfølgelig gå positivt ind i arbejdet med forslaget, fordi vi mener, at det trækker i den rigtige retning, men jeg synes, der stadig er nogle kritiske punkter, der skal tages stilling til i udvalgsarbejdet.

Mogens Nørgård Pedersen (KRF):

I Kristeligt Folkeparti er vi også positive over for forslaget. Det er vigtigt for os, at man også her i Danmark skal agere efter de regler, som er gældende i EU eller er gældende EU-praksis, for så undgår vi, at der sker en konkurrenceforvridning.

Vi vil gerne være med til at skabe så megen sikkerhed som muligt, og vi mener faktisk, at det er forslaget et udtryk for. Man kan sige, at

indsatsen måske er forholdsvis lille og enkel, men den kan have en stor effekt.

Det er også vigtigt, at der ikke skabes en unødvendig utryghed for virksomhederne, og derfor glæder det os, at virksomhederne får lettere adgang til at søge hjælp og information om bl.a. eksportkontrol ved oprettelse af en database m.m.

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg vil gerne takke for opbakningen til lovforslaget.

Lovforslaget har en nær sammenhæng med regeringens terrorpakke og den skærpede sikkerhedspolitiske situation efter den 11. september, og derfor har det også været vitalt for os at få lovforslaget lagt frem til forhandling.

Kl. 13.00

Hr. Ole Vagn Christensen spurgte til de initiativer, der kan tages med hensyn til rådgivning af virksomhederne. Jeg kan sige, at Erhvervs- og Boligstyrelsen har igangsat en række initiativer, som er rettet mod virksomhederne og har til formål at forbedre rådgivnings- og informationsindsatsen. Virksomhederne kan få rådgivning om konkrete ordrer: Er der tale om en mistænkelig modtager, og hvordan skal virksomheden forholde sig? Også en nyoprettet database vil gøre det muligt at svare hurtigt og præcist på, om der skal søges udførselstilladelse.

Derudover vil styrelsen øge antallet af besøg i de berørte virksomheder for at se, om vilkårene i tilladelserne overholdes, og det vil også være et

vigtigt mål at kunne rådgive virksomhederne i forbindelse med disse besøg.

Jeg ser frem til en positiv udvalgsbehandling.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 1. april 2003 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 13.01